

'n HOESBREEF

UITGAVE VAN STICHTING HISTORISCHE SOCIËTEIT ENSCHEDE-LONNEKER

Fietsroute 'Poal tot poal' geopend

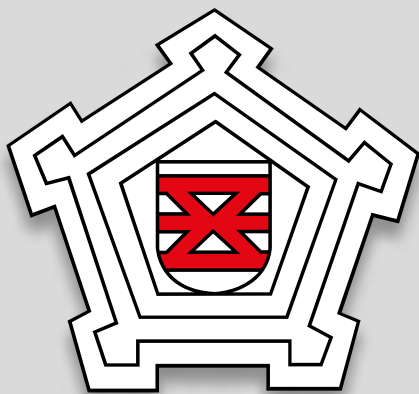

Op 26 april hebben we samen met zo'n honderd aanwezigen van beide zijden van de Nederlands-Duitse grens, de vernieuwde fietsroute 'Poal tot poal' officieel geopend. Een fietsroute van 28 km langs een stuk rijksgrens. De ceremonie werd geopend door Wilma de Hoog en begon met het onthullen van een routebord door de burgemeester van Ahaus, Karola Voss en wethouder Jeroen Diepemaat van Cultuur uit Enschede. Daarna hebben we met z'n allen de eerste 4 km van de route fietsend uitgeprobeerd. Eindpunt was de locatie van de twee Vanekergrensstenen aan de Aamsveenweg. Daar werden de fietsers onthaald op een grenspalenborreltje met een hapje en niet te vergeten een fraai vormgegeven routeboekje met informatie en een beschrijving van de route. De route maakt verder, voor informatieverstrekking aan de fietser, gebruik van QR-codes die op paaltjes langs de route

geplaatst zijn en die met een smartphone gelezen kunnen worden. Mocht u dit leuke evenement gemist hebben maar toch graag in het bezit wil komen van zo'n routefolder, dan kunt u die gratis ophalen bij o.a. de horecagelegenheden langs de route maar ook in

onze ruimte in Prismare op maandagochtenden of vrijdagmiddagen. Via onderstaande link kunt u kijken naar een nieuwsuitzending van 1 Twente Enschede over de grensstreekroute: <https://youtu.be/uwON-6W19yE>
Harry van der Sleen

'n HOESBREEF

Stichting Historische Sociëteit Enschede - Lonneker

Gratis digitale nieuwsbrief van de
Historische Sociëteit
www.shsel.nl

Redactie

Ilse van Heerwaarden
hoesbreef@gmail.com

Secretariaat

Gerard Hemelt,
Suze Groeneweglanden 14,
7542 NM Enschede, 06 197 255 77
secr.shsel@gmail.com

'n Sliepsteen

Contribuanten ontvangen vier keer
per jaar ons historisch blad 'n Sliep-
steen. Redactie:
Geert Bekkering, 053 430 06 91
of geertbekkering@shsel.nl

[https://www.facebook.com/
SHSEL/](https://www.facebook.com/SHSEL/)

Onze documentatie is te raadplegen
in Prismare, ruimte 1.07. Roomweg
167 maandag 10-12 uur en vrijdag
14-16 uur. Contribuanten ontvangen
ons kwartaalblad 'n Sliepsteen
www.shsel.nl

De Historische Sociëteit Enschede-
Lonneker heeft bij de belastingdienst
de status van culturele ANBI. Dat bete-
kent dat een gift aan de sociëteit voor
125 procent kan worden afgetrokken
van de inkomstenbelasting en voor
150 procent van de vennootschapsbe-
lasting.

Een ANBI is een algemeen nut be-
ogende instelling. Onze Historische
Sociëteit mag zich culturele ANBI
noemen omdat we een instelling zijn
die voor minstens 90 procent actief is
op cultureel gebied.

Bombardementen en een fietsplaatje

Het was 23 april j.l. een mooie
avond om in de tuin te zitten,
maar er was op die avond de jaar-
vergadering van de Historische
Sociëteit gepland. Ruim 70 belangstel-
lenden vonden dat belangrijk genoeg
om erbij te willen zijn. Na de pauze is
de documentaire over het bombarde-
ment op Horstlanden-Veldkamp voor de
aanwezigen vertoond en ook voor mij
was dat de eerste keer dat ik de film zag.
Het was interessant en tegelijkertijd ook
aangrijpend om te zien wat een enorme
vernietiging daar op 22 februari 1944
heeft plaatsgevonden. De verhalen van
de getuigen die nog leven, en het uit de
eerste hand konden vertellen, maken
zichtbaar dat de oproep om de verhalen
van deze groep ouderen daadwerkelijk
vast te leggen hout snijdt. Met elk sterf-
geval onder deze groep, die de oorlog
nog bewust heeft beleefd, gaat een
bibliotheek aan verhalen verloren.

Aan het begin van de vergadering
kwamen 'schatzoekers' Raymond Bloemendaal en Henk Wierenga ons iets
aanbieden (zie foto). Het zou gaan om
een fietsbelastingplaatje uit 1938 van
een bekende Enschedeër, gevonden
op het terrein waar afval uit Enschede
gestort en verspreid is. Het bleek te gaan
om het adres Kuipersdijk 152 en daar
woonde toen ook al Johannes ter Horst,
een in Enschede zeer bekende verzets-
sheld, die veel overvallen geleid heeft
op gevangenschappen en ook andere daden
van verzet zeer actief heeft uitgevoerd.
Weliswaar stond op het plaatje D. ter
Horst maar volgens een snel onderzoek
in een adressenboek uit 1939 leefde
op dit adres toch alleen J.W. ter Horst,
magazijnbediende, mevr. G. ter Horst,
confectienaaister en Joh. ter Horst,
loopjongen. Geen verdere bewoners op
dit adres, dus leek er hier sprake van een
schrijffout door de ambtenaar van belas-
tingen en zou het fietsplaatje mogelijk
van Johannes zijn.

De D en de J zijn verwante klanken dus...
Mooie vondst en interessant omdat het
ons nog weer eens confronteerde met
deze verzetsstrijder die in 1944 bij Usse-
lo is vermoord door de Duitse bezetter,
na langdurig en hardhandig verhoord te
zijn. Overigens zonder door te slaan.
Een aanvullend onderzoekje laat echter
zien dat Jan Willem ter Horst en Grietje
Bootsma, de ouders van de verzetsstrij-
der Johannes ter Horst (geboren op 1

april 1913),
aan de Kui-
persdijk 152
nog enkele
kinderen
gekregen
hebben.
Waaronder
een jaar eerder
Dientje ter
Horst, geboren
op 23 januari

1912. Het ligt dan toch, denken wij nu,
meer voor de hand dat het gevonden
fietsplaatje aan zijn zus toebehoorde,
hoewel die dus niet in het adressenboek
vermeld wordt.

Hoe het ook zij, heel erg fijn dat mensen
die in de grond naar sporen van ons
verleden zoeken zelf bedenken dat zulke
vondsten eigenlijk een groter publiek
verdienen. Mogelijk zal dit fietsbe-
lastingplaatje nog nader onderzocht
moeten worden door een echte specia-
list, maar het blijft een mooi element dat
te bewonderen is in een vitrine in onze
ruimte in Prismare.

De jaarvergadering leverde verder voor-
al veel informatie op. Na het bestuurs-
verslag waren de werkgroepen aan de
beurt. Alle werkgroepen van de sociëteit
gaven acte de présence en vertelden
over hun werk in het afgelopen jaar. Wat
een actieve club zijn wij intussen. De
vele perspublicaties in het afgelopen
jaar over onze activiteiten getuigden
daar al van, maar het was fijn om de
mensen achter die publicaties zelf met
trots hun werk te horen toelichten.

Het was al met al weer een bijzondere
bijeenkomst. Natuurlijk moest ook de
rekening van 2018 en de begroting van
2019 worden vastgesteld. De penning-
meester Anneke Grimberg wist de
vragen adequaat te beantwoorden en
de vergadering verleende royaal met
eenstemmigheid decharge aan de pen-
ningmeester.

Besloten is dat de sociëteit haar bijeen-
komsten ook dit jaar in principe in de
Ontmoetingskerk blijft houden. De zaal
is mooier, groter en het afgelopen jaar
hebben wij regelmatig meer dan 100
mensen op bezoek gehad. Vandaar.

Dick Buursink,

voorzitter

Historische Sociëteit Enschede-Lonneker

Zeelewagen Schaddenrieders

► De Boerendansgroep "de Schaddenrieders" is al jaren in het bezit van een zeelewagen, zgn. zeelewagen van 1908, die van de familie Lutje Beerbroek afkomstig is, gezien de inscriptie in de wagen.

Deze wagen werd door de Schaddenrieders altijd gebruikt op Palmzondag met de Palmpasenopectocht. Maar aangezien we op de koopzondagen niet met paard en wagen in het centrum mogen komen, kunnen we hem niet meer gebruiken.

Daarom hebben wij besloten deze wagen over te dragen aan Stichting HALL in Lonneker, die naast de molen in Lonneker over een wagenloods beschikken.

Deze loods zal op vrijdag 10 mei officieel worden geopend en aldaar zal de wagen in volle glorie te zien zijn. We hopen dat het publiek nog lang van deze wagen zal gaan genieten.

Gerrit van Os
Secretaris Schaddenrieders

TUINHISTORISCH ONDERZOEK IN DE ARCHIEVEN

Overijssel heeft een unieke collectie van parken en tuinen, die hier in een periode van 1780 tot 1830 bij buitenplaatsen en landgoederen werd aangelegd. Ze werden aangelegd in de romantische landschapstijl met slingerende paden, vijverpartijen, glooiingen en bijzondere bouwwerken. Vele tuinarchitecten en eigenaren van buitenplaatsen en landgoederen hebben een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van dit bijzondere.

Tuinhistorisch onderzoek helpt om meer inzicht te krijgen in de ruimtelijke ontwikkelingen en de mensen die hierbij betrokken waren. Daarbij is archiefonderzoek van groot belang.

Op donderdag 16 mei wordt in het Historisch Centrum Overijssel een speciale avond georganiseerd over verschillende aspecten van tuinhistorisch onderzoek in de archieven. Aan de hand van bijzondere voorbeelden van verschillende bronnen is er aandacht voor de aanpak, methoden en de valkuilen van onderzoek en de interpretatie van verschillende soorten bronnen.

DONDERDAG 16 MEI, 19.00-21.30 UUR
Historisch Centrum Overijssel
Van Wevelinkhovenstraat, Zwolle

PROGRAMMA

- 19.00 Inloop
- 19.15 Ontvangst en welkom
- 19.20 Archiefonderzoek in het Historisch Centrum Overijssel
Jos Mooijweer, onderzoeksleider
- 19.45 Groene Parels in Overijssel: tuinhistorisch onderzoek in de archieven
Willemieke Ottens, landschapshistorica
- 20.15 Koffie/thee
- 20.30 Groene Parels in Overijssel: architectuur van de landschapsparken
Els van der Laan, landschapsarchitect
- 21.00 Vragen en discussie
- 21.15 Afsluiting met een drankje
- 21.30 Einde

In verband met een beperkt aantal plaatsen verzoeken wij u om vooraf aan te melden.

Klik [HIER](#) om u aan te melden.

Activiteiten Promotiecommissie

▲ Onze promotiecommissie is de afgelopen week erg actief geweest en had over belangstelling niet te klagen. Donderdag 25 april waren we present op de Seniorenbeurs in de Diekmanhal. Veel aandacht voor ondermeer het Hogelandboek (zie foto boven). En tijdens Koningsdag stonden we in Lonneker. Op de foto links staat Ben Broen in de regen bij de kraam met tweedehands boeken. Margien en ondergetekende stonden aan de andere kant in de regen met de Sliepstenen. In de middag werd het droog. Tijdens deze uren werd het drukker en konden we veel verkopen zoals het boek van de Deurningerstraat en van het Hogeland. De plattegrond van 1907 in een koker konden we ook goed slijten, evenals Sliepstenen en andere boeken. En natuurlijk hebben we gedurende die twee dagen weer een aantal nieuwe leden/donateurs kunnen inschrijven.

Bart Jansen, Promotiecommissie

Fietsbelastingplaatje

▲ Raymond Bloemendaal en Henk Wierenga bieden een fietsbelastingplaatje uit 1938 aan. Het gaat om een fietsbelastingplaatje van een bekende Enschedeër, gevonden op het terrein waar afval uit Enschede gestort en verspreid is.

Lonneker oorlogsverhalen

► Het eerste deel van dit door Willem Bulter geschreven boek is een oorlogskroniek van dorp en vliegveld. Deel twee gaat over daders en slachtoffers en in deel drie vertelt een dertigtal oudere Lonnekenaren wat zij in de oorlog meegemaakt hebben. In dit rijk geïllustreerde boek zijn vier luchtfoto's uit 1944 opgenomen waarop het dorp, de Fliegerhorst, het Nordlager en het Südlager haarscherp te zien zijn. Ook heeft Gerhard van Dragt een nieuwe kaart ontworpen van Lonneker en omgeving anno 1939.

Dit 368 pagina's tellende boek kost € 22,95, mede dankzij bijdragen van de Dorpsraad van Lonneker en de Lonneker ondernemersvereniging LEV. Na de presentatie in het Dorpshuis in Lonneker op vrijdag 3 mei 2019, aanvang 15.00 uur, kunt u het boek kopen. Ook is het vanaf half mei via de webwinkel van de uitgever te bestellen: uitgeverijwentsemedia.nl. Via de onderstaande link leest u een fragment uit het boek: <http://www.shsel.nl/de-niederma-chung-van-herman-lansink-en-theo-tiche-ler/>

Presentatie boek 'Hogeland Verleden & Heden'

Welkom bij de HKG

► De Historische Kring Glanerbrug is op zoek naar versterking. Dringend zelfs.

We zijn in 2018 druk bezig geweest met het uitbrengen van ons tweede boek "Nou vooruit, nog eentje dan" over de drank- en eetgelegenheden in Glanerbrug en met de tentoonstelling in het kader van het jubileum van de SHSEL.

Een nieuw project staat alweer op stapel. We zijn materialen en verhalen aan het verzamelen van en over Glanerbrugse jongens en mannen die na de oorlog werden uitgezonden naar Nederlands-Indië of Nieuw Guinea. Bij deze zoektocht, en ook bij tal van andere klussen, kunnen we wat extra hulp goed gebruiken. Op onze eigen website: <http://www.historischekringglanerbrug.eu> staat te lezen waarmee we ons bezig hebben gehouden en uiteraard verstrekt ook voorzitter Willie Meester alle gewenste informatie.

Hij is bereikbaar via mail: wmeester@home.nl of telefonisch: 053-461 33 66.

▲ Op dondermiddagmiddag 4 april jl. vond de presentatie van het boek 'Hogeland Verleden & Heden' plaats. Ongeveer 200 genodigden waren naar de Ontmoetingskerk gekomen. Na een welkomstwoord van Dick Buursink bedankte Jan Breteler, voorzitter van de Fotoverhalencommissie, de aanwezigen voor hun medewerking en deed hij verslag van de wijze waarop het boek tot stand is gekomen.

Uit zijn handen ontving 'mister Hogeland' kapper Gerard Timmers het eerste exemplaar van het 528 pagina's tellende boek. Het bleef nog lang gezellig. Behalve bij Prismare aan de Roomweg is het boek te koop bij boekhandel Broekhuis, bij de Last Minute Shop – Avia tankstation aan de Hogelandsingel, De Broodbode aan de Brinkstraat 290, kapsalon Gerard Timmers aan de Padangstraat 66 en bij Gemakswinkel Holtslag aan de Malangstraat 35. De prijs bedraagt € 29,50.

Jan Brummer

Contactpersonen commissies

► **Binnenstadcommissie**

Georges Schafraad
Email: schafraad@gmail.com

► **Boerderijcommissie**

Jan Oldenhof
Email: joldenhof1@gmail.com

► **Documentatiecentrum**

Kor Feringa (053) 477 45 95
Email: korferinga@shsel.nl

► **Foto- en verhalencommissie**

Jan Breteler
Email: janbreteler@shsel.nl

► **Monumentencommissie**

Cees van der Velde, 06 4735 43 59 of 06 4208 92 50, ceesvandervelde@shsel.nl

► **Loakstenen- en begraafplaatsencommissie**

Harry van der Sleen (053) 852 24 94
Email: loakstenencom@shsel.nl

► **PR-commissie**

Bart Jansen, 06 3435 45 16
Email: jansebart@gmail.com

► **Redactie 'n Sliepsteen**

Geert Bekkering (053) 430 06 91
Email: geertbekkering@shsel.nl

► **Historische Kring Glanerbrug**

Joop Kwakman (053) 461 38 53
Email: joopkwakman@shsel.nl

► **ICT**

Tjibbe Knol Email: tjibbeknol@shsel.nl

Stichting Historische Sociëteit
Enschede - Lonneker

Heimatverein
Alstätte

Alstätte/Enschede, april 2019.

Historische grenssteen nr. 46.

Dames en heren,

de Stichting Historische Sociëteit Enschede-Lonneker, de Heimatverein Alstätte e.V. en de Schützenverein Alstätte-Brook e.V. hebben in het kader van

125 jaar Schützenverein Alstätte-Brook

50 jaar Stichting Historische Sociëteit Enschede-Lonneker

als een gezamenlijk grensoverschrijdend project, met ondersteuning van de deelstaat Nordrhein-Westfalen, de lange tijd verdwenen maar door Hubert Feldhaus weer ontdekte historische grenssteen nr. 46 (later nummer 844) herplaatst.

Deze oude grenssteen uit 1756 herinnert naast deze jubilea tevens aan de levendige geschiedenis van het grensgebied en aan het vervallen van de binnengrenzen van de Europese Unie (EU) vastgelegd in het Schengenakkoord van 1 januari 1993. Met het plaatsen van dit monument kijken wij terug op 25 grenzeloze jaren waarin vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal gewaarborgd werd.

Naar aanleiding hiervan nodigen wij u graag uit de officiële onthulling bij te wonen op

Zaterdag 11 mei 2019 om 14.30 u.
bij restaurant Sandersküper (voorh. grensovergang Knallhutte),
Alstätter Brook 34, 48683 Ahaus

Met vriendelijke groeten,

Harry van der Sleen
Sticht. Historische Sociëteit
Enschede-Lonneker -

Heinrich Holters
Heimatverein Alstätte e.V.

Christian Termathe
Schützenverein
Alstätte-Brook